

tig nyskabelse, som øger alliancens muligheder for at varetage krisestyringsopgaver uden for NATO's eget område. Endelig skal nævnes NATO's europæisering i form af udviklingen af en europæisk sikkerheds- og forsvarsidentitet, som sætter Europa i stand til at løse flere af de nye sikkerhedspolitiske opgaver.

På grund af at de central- og østeuropæiske lande ønsker medlemskab af NATO, bidrager NATO til at fremme demokratiske styreform, demokratisk kontrol med de væbnede styrker, respekt for menneskerettigheder og fredelig bilæggelse af stridigheder. Det er der allerede flere gode eksempler på, og det er disse nye NATO, der nu står for at åbne sig mod Øst. Beslutningen om, hvilke lande NATO i første omgang skal invitere til optagelsesforhandlinger, vil formentlig først blive truffet på et NATO-topmøde i Madrid den 8.-9. juli i år.

At NATO's udvidelse ikke må skabe nye skillelinjer i Europa, stiller store krav til den måde, hvorpå NATO udvides. Det er vigtigt ikke at udelukke nogen lande på forhånd. Alle interesserede lande må have samme muligheder i forhold til NATO, også de baltiske lande. Denne danske politik er fastslået ved talrige lejligheder, herunder i de to forespørgselsdebatter i Folketinget den 24. november 1994 og den 18. januar 1996. NATO er åben for alle demokratiske lande i Europa, som det også står i Washingtontraktaten.

Det er desuden vigtigt at få fastslået, at den forestående udvidelse ikke er en engangsforetagelse. Perspektivet om medlemskab må ikke forsvinde for de lande, der ønsker det. Budskabet til et europæisk land, der søger om medlemskab i NATO og ikke får det i første omgang, må ikke være »nej«, det bør være »ikke endnu«. Udvidelsesprocessen må også være kendetegnet af fuld gennemsigtighed til gavn for de lande, der ikke kommer med i første omgang. Det vil også bidrage til at bortvejre nogle af Ruslands bekymringer.

Endelig lægger regeringen stor vægt på, at der på topmødet i juli også kan præsenteres et markant styrket Partnerskab for Fred, PFP, for de lande, der ikke kommer med i første udvidelsesrunde. Det vil være et middel til at sikre de lande, der ønsker det – og som i mange tilfælde mener at befinde sig i et sikkerhedsmæssigt tomrum – en stærk tilknytning til Alliancen. Samtidig vil PFP-samarbejdet fortsætte på det praktiske plan med at forberede interesserede partnere til et eventuelt fremtidigt NATO-medlemskab.

Danmark har opnået betydelig lydhørhed for sine synspunkter vedrørende en styrkelse af PFP. På NATO-udenrigsministermødet i december godkendte ministrene en statusrapport om arbejdet med disse spørgsmål, som peger i den rigtige retning. Der er lagt op til en omfattende partnertilknytning til NATO's strukturer og inddragelse i stort set alle NATO's aktiviteter, fraset naturligvis artikel 5-området.

Rusland forholder sig afvisende over for NATO's udvidelsesplaner. Risikerer vi så ikke, spørger man, at NATO's forestående udvidelse vil skabe nye skillelinjer og bringe NATO i et modsætningsforhold til Rusland? Regeringen mener, at svaret er nej. Rusland kan ikke tildeles vetoret i spørgsmål om NATO's udvidelse. OSCE fastslår, at det står ethvert land frit for at vælge sin sikkerhedsordning, herunder medlemskab af en alliance, og Rusland har gentagne gange tilsluttet sig dette princip, senest i erklæringen om en europæisk sikkerhedsmodel for det 21. århundrede fra OSCE-mødet i Lissabon i december, som må respekteres.

Sigtet med NATO's tilpasning er ikke at isolere Rusland. NATO's sigte er at opbygge en ny sikkerhedsstruktur i Europa sammen med Rusland. Derfor gøres der store bestræbelser for at integrere Rusland i et europæisk sikkerhedssystem karakteriseret af samarbejde, ikke konfrontation, og her er PFP-samarbejdet et væsentligt element. Jo tættere Rusland bringes på NATO, desto bedre vil Rusland forstå karakteren af NATO's projekt. Det vil blive stadig mere klart, at der er tale om et nyt NATO med nye opgaver og med målsætninger, der er forenelige med Ruslands interesser.

Erfaringerne med IFOR og SFOR i Bosnien illustrerer dette på meget håndgribelig vis. De russiske officerer, der har deltaget i disse operationer, har et langt mere nuanceret billede af NATO end de kolleger, der er blevet hjemme. Men også mere generelt gælder det, at det stadig tættere samarbejde med partnerne bidrager til tillid og gensidig forståelse.

Danmark har konkret foreslået, at NATO-landene sammen med alle interesserede partnere, herunder meget gerne Rusland, udvikler en fælles politisk-militær ramme for PFP-operationer – en slags PFP-doktrin, om man vil. Forslaget vil kunne udvikles inden for PFP, men det må også ses i sammenhæng med NATO's beslutning om at arbejde med partnerlandene om at oprette et atlantisk partnerskabsråd omfattende NATO-landene og interesserede